

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Nurmijärven Opisto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä.

Luku- ja kirjoitustaidon valtionosuudella toteutettavat vapaan sivistystyön koulutukset ovat pohjautuneet Opetushallituksen opetusuunnitelmasuositukseen. Pedagogista osaamista, koulutuksen sisältöä, koulutukseen ohjautumista sekä osallistujien tukitoimia on kehitetty järjestelmällisesti vuodesta 2018 lähtien. Tämä lakiin kirjattu sivistystehtävä ollaan poistamassa, mikä on sinällään valitettavaa. Työllisyyspalveluiden pedagoginen osaaminen on näin ollen jatkossa varmistettava.

Järjestelmään on sisältynyt merkittäviä haasteita, kuten rahoituksen riittämättömyys. Käytännössä koulutusta on ollut tarpeen järjestää enemmän: 100% valtionosuus on kattanut vain n. 60% toteutuneista tunneista. Rahoituksen siirtäminen kuntien peruspalvelurahoitukseen ilman lisäpanostusta ei välttämättä tuo toivottua ratkaisua tarveperusteiseen koulutukseen.

Työvoimapolitiittisten koulutusten kilpailuttaminen tai järjestäminen hankintasopimuksilla aiheuttaa merkittävää epävakautta opettajien ja mahdollisen muun opetushenkilöstön työtilanteeseen. Lakimuutoksen myötä kuntien työllisyysalueet voivat hankkia omilta opistoiltaan palveluja ilman kilpailutusta, mutta yksityiset opistot joutuvat eri asemaan. Tämä on selkeä heikennys nykytilanteeseen, jossa yksityisten opistojen luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen rahoitusta ei ole määritellyt kunta vaan valtio.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Yksityisten opistojen näkökulmasta kyseessä ei ole niinkään rahoituksen uudelleenjärjestely, vaan yksiselitteisesti oppilaitoksiin kohdistuva koulutuksen rahoituksen leikkaus. Luku- ja kirjoitustaidon valtionosuuden poistuessa ei opistoilla ole korvamerkittyä rahoitusta luku- ja kirjoitustaitoon. Tämä heikentää merkittävästi yksityisten opistojen asemaan pedagogisena asiantuntijaorganisaationa kunnissa. Vapaan sivistystyön rahoituksen siirtäminen ja sulauttaminen kuntien peruspalvelurahoitukseen tuo merkittävää epävarmuutta erityisesti muun kuin työvoimapolitiittisena koulutuksena järjestettävään luku- ja kirjoitustaidon koulutukseen. Tälle koulutukselle esiintyy kuitenkin tarvetta.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

-

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

-

Muut huomiot

Kotoutumisasiäpolitiikan perustuessa muun muassa kielen oppimiseen sekä tulijan velvollisuuksia ja omaa vastuuta painottavaan järjestelmään tulee rakenteiden ensisijassa mahdollistaa tämä. Ilman riittävän hyvää luku- ja kirjoitustaitoa ei yksilöiden ole mahdollisuutta osallistua muihin koulutuksiin tai työllistyä. Luku- ja kirjoitustaidon ensisijaisuus tulisi tästä syystä varmistaa kaikissa tilanteissa. Suomen kielen oppimista ei voida kuitenkaan nopeuttaa tai helpottaa. Suomen kielen riittävän akateemisen tason saavuttaminen edellyttää n. 3-5 vuoden opiskelua henkilöstä riippuen. Luku- ja kirjoitustaidon koulutuksilta vaaditaan riittävän pitkää kestoa. Osallistujista osa kuuluu erityisryhmiin. Tämä tarkoittaa riittävää rahoitusta tavoitteen saavuttamiseksi.

Karemo Jenni
Nurmijärven Opisto